

Додаток № 1
до наказу Маневицького районного
суду Волинської області
від 07.07.2020 № 28/01-05

Положення
про взаємодію Маневицького районного суду Волинської області із
засобами масової інформації та журналістами

Це положення визначає особливості взаємодії Маневицького районного суду Волинської області із засобами масової інформації (далі – ЗМІ). Положення розроблено на підставі законодавства України, зокрема Конституції України, Законів України «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про телебачення і радіомовлення», «Про захист суспільної моралі», «Про судоустрій і статус суддів», «Про доступ до судових рішень», «Про державну таємницю», «Про звернення громадян», а також підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють забезпечення взаємовідносин судів і ЗМІ.

1. Організація взаємодії Маневицького районного суду Волинської області зі ЗМІ.

1.1. Всі документи, які регулюють взаємовідносини суду та ЗМІ мають відповідати чинному національному законодавству та міжнародним зобов'язанням України стосовно забезпечення свободи преси і незалежності правосуддя.

1.2. Контактною особою для ЗМІ зі сторони Маневицького районного суду Волинської області (далі – суду) виступає пресекретар (в разі відсутності – особа, на яку покладено обов'язки пресекретаря) або керівник апарату суду чи заступник керівника апарату суду та суддя-спікер.

1.3. Інформація про цих осіб (П.І.Б) та контактні дані (телефон, електронна пошта) розміщується на вебсторінці суду на порталі «Судова влада».

1.4. Зміст цього Положення доводиться до відому представників ЗМІ через розміщення на вебсторінці суду на порталі «Судова влада».

2. Права журналістів

2.1. Здійснюючи свою діяльність на засадах професійної самостійності, журналіст використовує права та має виконувати обов'язки, передбачені законами України «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації».

2.2. ЗМІ України відповідно до законодавства України мають право висвітлювати всі аспекти діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

2.3. ЗМІ можуть проводити власне дослідження і аналіз діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, давати їй оцінку, коментувати.

2.4. Право висвітлення і коментування діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, подій державного життя в Україні гарантоване Конституцією та законами України.

3. Обов'язки журналістів

3.1. Представники ЗМІ (друкованих, електронних, радіо- і телекомпаній тощо), відвідуючи суд з метою виконання професійних обов'язків, мають бути обізнаними:

- з необхідністю розуміння принципів діяльності органу судової влади та прояву поваги до суддів;
- з гарантіями кожної особи на повагу до приватності та з правовою відповідальністю журналіста за розголошення конфіденційної інформації (втручання в приватне життя);
- з поняттям презумпції невинуватості;
- з правом кожного на справедливий судовий розгляд його/її справи неупередженим судом;
- з правовими наслідками поширення недостовірної інформації.

3.2. Присутність працівників ЗМІ у залі судового засідання під час розгляду справи не повинна відволікати суд та учасників процесу.

3.5. Фото- відео- або телезйомки у загальних приміщеннях суду (вестибюлі, коридорах тощо) бажано уникати, оскільки відвідувачі суду мають право на захист своєї приватності. У разі потреби ідентифікації відеосюжету як такого, що ведеться з приміщення суду, операторам рекомендується знімати на тлі вивіски суду ззовні.

3.6. Журналісти мають бути добре обізнані з правовими наслідками поширення у своїх матеріалах недостовірної інформації про особу (дифамація) та/або за розголошення конфіденційної інформації (втручання в приватне життя).

4. Доступ журналістів до приміщення суду

4.1. Доступ журналістів до приміщення суду і судових залів, де відкрито слухаються справи, відбувається на загальних підставах.

4.2. Працівники ЗМІ мають право на вхід до приміщення суду за пред'явленням документа, що посвідчує особу працівника засобу масової інформації (редакційне посвідчення, інший документ, виданий редакцією відповідного засобу масової інформації тощо) або документу, що посвідчує особу.

4.3. Працівники ЗМІ не можуть бути обмежені в доступі до приміщення суду або його залів на тій підставі, що вони не є учасниками процесу, не мають відношення до конкретної справи, яка розглядається в суді.

5. Доступ журналістів на судові засідання

5.1. Розгляд справ у судах відбувається відкрито, крім випадків, передбачених процесуальним законом.

5.2. З метою належного виконання професійних обов'язків та уникнення непорозумінь журналістам та представникам ЗМІ бажано прибути до суду завчасно (не пізніше, ніж за 5 хв до початку судового засідання). До зали судового засідання слід заходити після запрошення судового розпорядника або секретаря судового засідання.

5.3. Учасники судового процесу, представники засобів масової інформації, інші особи, присутні у залі судового засідання, можуть проводити в залі судового засідання фотозйомку, відео- та аудіозапис з використанням портативних відео- та аудіотехнічних засобів без отримання окремого дозволу суду, але з урахуванням обмежень, установлених законом.

5.4. Судове рішення оголошується публічно. Журналісти, як і представники громадськості, мають право бути присутніми на відкритому судовому засіданні та на відкритому проголошенні судових рішень без попереднього дозволу (акредитації).

5.5. Розгляд справи у закритому засіданні допускається за мотивованою і оголошеною публічно ухвалою суду у випадках, передбачених процесуальним законом.

6. Запити представників ЗМІ і журналістів

6.1. Загальні положення.

6.1.1. Відповідно до законів України «Про доступ до публічної інформації», «Про звернення громадян» журналісти та представники ЗМІ мають право звертатися до суду з відповідним запитом та отримувати відповідь у строки, передбачені вказаними законами.

6.1.2. У письмовому запиті повинно бути зазначено прізвище, ім'я та по батькові запитувача, питання, яке його цікавить та адреса, за якою він бажає отримати відповідь, а у необхідних випадках мета отримання інформації чи документів.

6.1.3. З огляду на стислі строки, в яких працюють журналісти, з урахуванням технології оперативного вироблення інформаційного продукту, з метою підвищення оперативності в наданні інформації на запити, журналістам рекомендовано з усними запитами звертатись до пресекретаря (в разі відсутності – особи, на яку покладено обов'язки пресекретаря) чи надсилати їх на електронну пошту суду.

6.1.4. Якщо суд за власною ініціативою вирішить надати ЗМІ інформацію про судовий процес, що триває, то вона надається у доступний для великої кількості осіб спосіб: шляхом випуску пресрелізів, розміщення на вебсторінці тощо.

6.2. Особливості надання інформації по кримінальним провадженням.

6.2.1. У контексті кримінального провадження, що становить суспільний інтерес, суд інформує засоби масової інформації про різні процесуальні етапи руху справи тією мірою, щоб не допустити розголошення персональних даних.

6.2.2. Погляди та інформація про судовий процес, що триває, поширюються через засоби масової інформації з урахуванням презумпції невинуватості підозрюваного або обвинувачуваного у вчиненні злочину.

6.2.3. При наданні інформації про підозрюваних, обвинувачених чи засуджених, а також про інших учасників кримінального процесу слід дбати про повагу до їх приватності. Особливий захист має бути забезпечено неповнолітнім та іншим обмежено дієздатним учасникам процесу, а також потерпілим від кримінального правопорушення, підозрюваним, обвинуваченим та засудженим. У всіх випадках належить пам'ятати про потенційні негативні наслідки, які для цих осіб може мати розкриття інформації, що дозволяє їх ідентифікувати.

7. Доступ журналістів до судових рішень, матеріалів судового процесу

7.1. Доступ до судових рішень і матеріалів судового процесу забезпечується такими способами:

- присутністю журналіста під час розгляду справи в суді;
- присутністю журналіста в залі судового засідання під час проголошення судового рішення;
- оприлюдненням судових рішень в Єдиному державному реєстрі судових рішень;
- отримання інформації про прийняте рішення, шляхом звернення до суду.

7.2. Журналісти та інші особи, присутні на відкритому судовому засіданні, мають право відкрито робити письмові нотатки, використовувати портативні аудіо технічні засоби.

7.3. Публічно проголошені судові рішення можуть бути відтворені без обмежень відповідно до вимог чинного законодавства.

7.4. Оприлюднення судових рішень здійснюється через Єдиний державний реєстр судових рішень на офіційному вебпорталі Державної судової адміністрації України (www.court.gov.ua або www.reyestr.court.gov.ua) або на сайті суду.

8. Проведення в залі судового засідання фото- і кінозйомки, теле-, відео-, звукозапису

8.1. Представники ЗМІ, як і інші учасники судового процесу та особи, присутні на відкритому судовому засіданні, можуть використовувати портативні аудіотехнічні засоби відповідно до чинного законодавства

України.

8.1.1. Стаття 27 КПК в кримінальному процесі встановлює правило, що кожен, хто присутній в залі судового засідання, може вести стенограму, робити нотатки, використовувати портативні аудіозаписуючі пристрої. Проведення в залі судового засідання фотозйомки, відеозапису, транслявання судового засідання по радіо і телебаченню, а також проведення звукозапису із застосуванням стаціонарної апаратури допускаються на підставі ухвали суду, що приймається з урахуванням думки сторін та можливості проведення таких дій без шкоди для судового розгляду. Це необхідно для нерозголошення свідчень які були дані під час судового розгляду.

8.1.2. Регулювання гласності в цивільному процесі передбачено статтею 7 ЦПК України. Так встановлено, що особи, присутні в залі судового засідання, представники засобів масової інформації можуть проводити у залі судового засідання фотозйомку, відео- та аудіозапис з використанням портативних відео- та аудіотехнічних засобів без отримання окремого дозволу суду, але з урахуванням обмежень, встановлених цим Кодексом. Трансляція судового засідання здійснюється з дозволу суду. Якщо всі учасники справи беруть участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції, здійснюється транслявання перебігу судового засідання в мережі Інтернет в обов'язковому порядку. Проведення в залі судового засідання фотозйомки, відеозапису, а також трансляція судового засідання повинні здійснюватися без створення перешкод у веденні засідання і здійсненні учасниками судового процесу їхніх процесуальних прав.

8.1.3. Регулювання гласності за Кодексом адміністративного судочинства встановлено статтею 10 КАСУ. Так, особи, присутні в залі судового засідання, представники засобів масової інформації можуть проводити в залі судового засідання фотозйомку, відео- та аудіозапис з використанням портативних відео- та аудіотехнічних засобів без отримання окремого дозволу суду, але з урахуванням обмежень, встановлених Кодексом. Трансляція судового засідання здійснюється з дозволу суду. Якщо всі учасники справи беруть участь в судовому засіданні в режимі відеоконференції, здійснюється транслявання перебігу судового засідання в мережі Інтернет в обов'язковому порядку. Проведення в залі судового засідання фотозйомки, відеозапису, а також трансляція судового засідання повинні здійснюватися без створення перешкод у веденні засідання і здійсненні учасниками судового процесу їхніх процесуальних прав. Фактично текст даної статті повністю співпадає з аналогічною статтею ЦПК та ГПК та відтворює положення статті 10 Закону про судоустрій.

8.4. У випадку слухання резонансних судових процесів і великої уваги до них преси керівник апарату суду в залежності від можливостей зали (кількості місць) забезпечує рівний доступ як представників громадськості, так і медіа.

9. Організаційні питання проведення інтерв'ю із суддями,

прессекретарем (в разі відсутності – особою, на яку покладено обов'язки прессекретаря) чи іншим працівником, визначеним керівником апарату

9.1. Правовий статус інтерв'ю полягає у тому, що журналіст і суддя, прессекретар (в разі відсутності – особа, на яку покладено обов'язки прессекретаря), суддя-спікер чи інший працівник апарату суду, визначений керівником апарату, є співавторами інтерв'ю.

9.2. Журналістам бажано завчасно планувати інтерв'ю, повідомити про свій намір прессекретаря (в разі відсутності – особа, на яку покладено обов'язки прессекретаря), повідомити йому тему розмови, обсяг і дату виходу матеріалу і попросити погодити час зустрічі.

9.3. З метою ефективного використання часу та узгодження зі своїм напруженим графіком суддя може встановити чіткі часові рамки свого спілкування з журналістом.

9.4. Суддям, прессекретарю (в разі відсутності – особа, на яку покладено обов'язки прессекретаря) чи іншому працівнику апарату суду, визначеному керівником апарату треба враховувати, що журналісти можуть не мати юридичної освіти, працювати над матеріалами різної тематики, але оскільки вони виступають посередниками між судом і своєю аудиторією, у спілкуванні з ними слід вживати менше правової лексики, говорити на визначену ними тему, яка продиктована інтересами видання та цікавістю аудиторії.